

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inszerati: Knosopna petiti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Jugosl. soc. dem. stranka

sklicuje

v nedeljo, dne 15. dec. 1918

ljudske shode

z dnevnem redom:

Jugoslov. država in delavstvo.

Shodi se vrše v naslednjih krajih:

Cerknica pri Rakeku: ob 4. popoldne; kraj in referent se določi;

Kočevje: ob 1. popoldne v čakalnici, poroča sodrug Čobal iz Zagorja;

Poljčane: ob 10. dopoldne pri V. Jurčiču, poroča s. Sitter iz Trbovelj;

Rogaška Slatina: ob 10. dopoldne, poroča sodrug Malovrh iz Hrastnika;

Rogatec: ob 3. popoldne, poroča s. Malovrh iz Hrastnika;

Zabukovca pri Celju: ob 3. popoldne; kraj in referent se določi.

Demagoštvo.

V vsej naši jugoslovanski politiki res ne opažamo drugega dela, vsaj resnega ne, kakor golo demagoštvo in korupcijo. Na eni strani kriče tisti, ki so kričali še pred tremi meseci hosana stari Evropi in Avstriji, da kriče danes hosana, ne jugoslovanski državi, ne demokratizmu, ne moderni državi, marveč novim bogovom, ki so zavrgli tiste, ki so jim prej prisegali kri in življenje. Radi jim pripuščamo to veselje, to je njih sport, njih potreba, ta hinavščina. Ni pa nam vseeno, kako je z ureditvijo nove države. V tem pisanem kolobarju se zbirajo vsi suženjski in dobičkarski elementi, ki pričakujejo v svoji hlapčevski ponižnosti od »visoke« gospode, ki hoče v novi državi komandirati tako, kakor je komandiral enak element v Avstriji, plačila. Izpremenil se torej ni sistem prav nič in to dokazuje, da je naša javnost deloma demagoška in tiranska, deloma pa hlapčevska.

Skoro v vsaki številki »Napreja« kažemo na napake in priporočamo pozitivno delo v zmislu demokratizma, toda za vse iniciative so v vseh omenjenih krogih velika in gluha ušesa, samo klanjanje, same poklone in samo kadilo, kakor da bi jugoslovanski troimenski narod moral živeti od milosti starih privilegirancev.

Ta politika je za vsakega demokrata gnusna. Izjavili smo že večkrat, da nam ne gre za formo nove države, gre nam pa za demokratizem in pametno socialno uredbo. In prav o teh vprašanjih meščanska gospoda neče nič slišati, marveč zavaja javno mnenje v tiste vode, ki so preplavljale v stari državi skoro vse javno mnenje, v servilizem.

Zahtevamo torej z vso odločnostjo, da se zjasne pojmi tudi o res aktualnih vprašanjih, ki se tičejo ljudstva vobče. Če se to ne zgodi, potem vemo, da imamo opraviti s staro meščansko zakrknjenostjo iz nekdanje Avstrije na eni strani, na drugi strani pa z nesamostojnimi elementi, ki živijo v trdnem prepričanju, da so še preotroški, da bi sami govorili o politiki. Naš namen ni, da bi škodovali ujedinjenju troimenskega naroda, a naša naloga je, da zahtevamo za ljudstvo vse pravice. Te bomo zahtevali!

Pismo iz Zagreba.

Zagreb, 8. decembra.

Krvavi dogodki, ki so se vršili tukaj 5. t. m., dokazujejo, da vladajo med republikansko in monarhistično strujo huda nasprotja, vendar poudarjam že vnaprej, da ta nasprotja niso tako globoka kot bi utegnil kdo soditi na prvi pogled. Naše meščanske stranke se cepijo danes v dve frakciji. Nekateri so za republikansko, drugi za monarhistično ustavo, ali z drugimi besedami: oni, ki hočejo enotno državo so za kralja, separatisti pa so pristaši republike. Ne gre torej pri teh strankah za demokracijo in za ustavo kot tako, marveč le za obliko,

za Hrvatsvo in interes poedinih separatističnih strank. Radičević republikanci so ravno tako nedemokratični kot pa naši monarhisti, razlika je le, da prvi škodujejo Jugoslaviji s svojim bedastim »čistim« Hrvatsvom, ki ga že skoro obožujejo, drugi pa hočejo enotno jugoslovansko državo. Prepričan sem, da bi prišli naši sedanji republikanci, kakor hitro bi zadobili v deželi oblast in rešili »Hrvatstvo«, prav gotovo na dan z idejo, da bodi Hrvatska kraljevina. Kot socialisti smo pristaši republikanske ustave, stojimo na stališču socialne republike, toda demagoštvo, kot ga nganjajo Radič in njegovi pristaši, obsojamo. — Zagreb diči vobče le forma. Dobro je napisala »Narodna Politika«: »Znano je, da smo mi Hrvati v politiki formalisti — forma je glavno!« Pridi v Zagreb in prepričaj se. Brezciljna lahkomišelnost in površnost je najboljša karakteristika zagrebskega ljudstva. Ne dela se nič, govori pa mnogo in o vsem, pa o ničemer! Politizira se povsod, na cesti, v kavarni — no, drugje ne. Ker Zagrebčan, razen delavstva, preživi dan in noč na cesti ali v kavarni. Talenti, kar jih ima naše mesto, odidejo v tujino, tu zanje ni prostora. V urade, od univerze pa do zadnje pisarne, komandirajo privilegirance — forma je glavno!

Naša »Sloboda« se lepo širi in razvija. Neprestano se ji javljajo novi naročniki in upam, da se kmalu razvije v dnevnik. Pred kratkim je bila še tednik, sedaj izhaja že trikrat na teden. Po vsej deželi se snujejo nove politične organizacije. Socializem zmaga povsod v Evropi; kjer je socialistična organizacija bolj močna, kakor na primer v Nemčiji, napreduje sevo naša misel mnogo hitreje in uspešneje, v naših krajih gre razvoj pač počasneje. Zato je naša velika dolžnost, da pripravljamo pot socialistični revoluciji, ki danes faktično presnavlja Nemčijo. Zato, na dan s političnimi organizacijami! V njih je naša rešitev.

Tudi delavska gibanja imamo. Skupni, energični nastop delavstva je že v več obratih dosegel osemurni delavnik. Tako so si izvojevali to zahtevo mizarski in kovinarski delavci v Osijeku in delavci parne žage v Belišču in Džurdženovcu.

Delavski svet ima svoje redne seje; zanimive so, ker pričajo o marljivi delavnosti naših sodrugov-voditeljev. Na seji, dne 30. t. m., je sodrug Brudnjak poročal o uspehu, ki ga je dosegel Delavski svet pri mestu Zagrebu in vladi z ozirom na pomoč siromašnim ljudskim slojem. Izposloval je potom akcijskega odbora, da je votiralo mesto za prvo pomoč bednega ljudstva pol milijona kron, vlada pa je obljubila, da pomore z enim milijonom kron. Mestna občina in trgovci so dali na razpolago toliko lesa, da bo mogoče za prvo silo poskrbeti z drvmi 800 najsiromašnejših družin. DS bo skrbel tudi za to, da prejmejo siromašni sloji moko in najpotrebnejše stvari zastoni. To so zaenkrat uspehi, ki jih ima zaznamenovati DS. Sodrug Kaurić je izjavil, da je treba zahtevati od oblasti za revne sloje toliko, kolikor ti res potrebujejo. Ono, kar so se gg. odločili dati v svrhu odpomoci teh slojev, bodo skušali nadomestiti z davki, ki jih bodo morali tudi delavci plačevati. Treba je, da se vse blago popiše in ekonomsko rekvirira. Na seji je bila sprejeta naslednja resolucija: 1. Vse zaloge verižnih trgovcev in spekulativno skrito blago se mora zapleniti na celem ozemlju SHS. 2. Za vse blago je treba uvesti centralno gospodarstvo pod državno upravo; država mora dati to zaplenjeno blago na razpolago širokim slojem za nizke cene.

»Savez trgovca« je bil zadnje dni konstituiran in izvoljen odbor, ki prevzame nadaljnje delo. — »Hrvatska« je ustavljena, »Malo Novine« so se prelevile v »Novo vrijeme«, sicer pa se vrti življenje v Zagrebu okoli stare osi.

a. k.

Politični pregled.

— **Pogajanja v Ljubljani.** Predvčerajšnjim začeta konferenca zastopnikov Nemško-avstrijske republike in koroške ter štajerske deželne vlade ter zastopnikov Narodne vlade SHS v Ljubljani se je včeraj nadaljevala. Potem, ko so se bila razpravljala razna tekoča vprašanja, je predsednik razpravam, poverjenik za trgovino in veleobrtnost dr. Karel Triller zborovalcem naznanil nastopni sklep Narodne vlade SHS v Ljubljani: »V teritorialnih vprašanjih je začasna, ne prejudicirajoča rešitev, ki bi zadovoljila oba dela, nemogoča. Zato naj se ta vprašanja odstavijo z razprave in naj se pogajanja ome-

je izključno le na prometno-tehniška in gospodarska vprašanja.« Po daljšem posvetovanju nemških udeležnikov je v njihovem imenu odgovoril generalni konzul Aleksander von Günther od nemško-avstrijskega državnega urada za zunanje stvari: »Zastopniki nemško-avstrijske republike in deželnih vlad za Štajersko in Koroško si dovoljujejo v ožigled naznanjenemu jim sklepu Narodne vlade SHS pripomniti, da se je nadaljevanje pogajanj o teritorialnih vprašanjih moglo odkloniti pač le vsled ne povsem pravilnega pojmovanja namenov, ki so doslej vodili Nemce. Nemški zastopniki se zavedajo, da se o teritorialnih vprašanjih ne more odločati pri teh pogajanjih, marveč edinole na bodoči mirovni konferenci. Nemško-avstrijski zastopniki so le izšli iz naziranja, da bi bilo za ozemlje, kjer je začasna ureditev uprave potrebna v interesu gospodarskih in prometno-tehniških razmer, treba, to ureditev izvesti potom dogovorov, ker se jim vidi, da bi s tem bila ustvarjena neobhodno potrebna podlaga za uspešno ureditev gospodarskih in prometnih vprašanj med obema državama. Iz želje Narodne vlade SHS, naj bi se posvetovanja nadaljevala brez ureditve teh vprašanj, posnemamo, da je Narodna vlada SHS naziranja, da se moremo gospodarska in prometna vprašanja rešiti potom dogovorov, ne da bi se rešila odprta upravna vprašanja. Zato prosimo, naj nam Narodna vlada SHS naznani spored nadaljnjih razprav na podstavi, ki si jo je začrtala.« Nato se je konferenca odgodila. Pogajanja se nadaljujejo danes. Na dnevnem redu današnjih razprav sta vprašanji, kako naj se vzdrži promet, ter kaj naj se izmenja in kako naj se izmena vrši.

— **Narodni praznik.** Ljubljanski knezoškofijski ordinarijat je odredil, da bodi dan 1. december v spomin in proslavo ujedinjenja države SHS cerkveni praznik, ki naj se ga slovesno obhaja. Letos naj se ta spominski dan praznuje z nedeljo, dne 15. decembra s slovesno mašo. Med bogoslužjem naj se prečitata proglas Narodnega vjeća in odgovor regenta Aleksandra ter naj se vernikom pojasni pomen tega zgodovinskega dneva. Maši naj prisostvujejo oblasti, korporacije, šolska mladina itd.

— **Kaj je zakrivila Jugoslavija?** Iz »Epoche« z dne 3. t. m. posnemamo naslednje: odlok Narodnega vjeća v Zagrebu, da priklupi Reko jugoslovanski državi, je popolnoma nepostaven. Reški Narodni svet pa je po pravni samoodločbi narodov proglasil zjedinitenje Reke z materjo Italijo. Nadalje govori o izročitvi brodovja in izvaja sledeče: Izročitev brodovja je imela namen, delati težave Italiji in ententi. Računali pa so slabo. Država, ki se komaj rodi, ne bi se smela, kakor je to storila Jugoslavija, upirati na avstrijske bajonete ter pozabiti, da so ti bajoneti bili nekdanj obrnjeni ne samo proti Italiji, temveč tudi proti Franciji in Srbiji. Morala bi začeti svoje življenje s tem, da bi progнала premogočne ostanke avstro-ogrske armade, in ne uporabljati jih, da ustvari kaotični položaj boljševiskega značaja. Pa ta načrt je, kakor znano, vsled stanovitnosti entente in takojšnje intervencije Italije bil odkrit in se ni uresničil. Tako je končala ta epizoda. Gotovo je Jugoslavija začela slabo. Njen greh proti Italiji je tem večji, ker je Italija med vojno zaščitila jugoslovanske politike in izjavila svojo naklonjenost jugoslovanski državi o nje narodnih, etničnih in strateških mejah.

— **Italijani prepovedujejo hrvaščino.** Veliki Lošinj, 10. decembra. (Lj. k. u.) Italijani so prepovedali tudi v tukajšnji župni cerkvi hrvaško bogoslužje, hrvaške pridige in hrvaške molitve ter zahtevali, da se morajo vršiti vsi cerkveni obredi v italijanskem jeziku. Prepovedali so nadalje slovanske znake in izobešanje hrvaških zastav. Internirali so skoraj vse vplivnejše prebivalce, češ, da so hoteli svečano pozdraviti francosko torpedovko, ki so jo pričakovali v Lušnju. Internirance so odvedli v Pulj. Italijanske oblasti so zaprle tudi Citalnico ter Ciril-Metodovo šolo in otroški vrtec v Velikem Lošnju.

— **Razburjenost v Banatu.** Budimpešta, 10. decembra. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Po vsem Banatu je razmerje med rumunskim in srbskim prebivalstvom jako napeto, ker so srbske čete v Banatu odvedle v Belgrad več rumunskih vodij, ki so se navzlic prepovedi udeležili shoda v Stolnem Belgradu (Stuhlweissenburg). Tam so jih internirali.

— **Črnogorci pozdravljajo regenta Aleksandra.** Belgrad, 10. decembra. (Lj. k. u.) Iz Podgorice v Črni gori

je dospela nastopna brzojavka: »Vrhovnemu poveljniku srbske vojske, prestolonasledniku Aleksandru, Beograd. Velika Narodna skupščina v Črni gori, izvoljena po svobodni narodni volji in zbrana v Podgorici, pozdravlja hrabro srbsko vojsko in njenega vrhovnega poveljnika v imenu našega osvobojenega naroda, ki je prelivljal skozi veke kri za jugoslovanske ideale in katere je sedaj hrabra srbska vojska s pomočjo kulturnega zapada izvojevala za naš troimeni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Predsednik Savo Perović.«

— **Čeho-Slovaki zasedajo nemško mejno kraje.** Iz Prage, 10. decembra poroča Lj. k. u.: Kakor poroča »Bohemia«, je prišlo v nedeljo približno 500 čehoslovških vojakov s 16 častniki, nekaj strojnimi in dvema topovima v Marijanske Lazne in so zasedli kolodvor. Oddelek kakih 130 mož je odkorakal v notranje mesto, zasedel bivše vojaške lope in razorožil tam nastanjeno nemško vojaško stražo. Ob 11. dopoldne je prišel v nemško hišo k županu poveljnik češke posadke in izjavil, da je vojsko zasedel mesto in okraj Marijanske Lazne. Župan je proti temu protestiral.

— **Nemčija ni naklonjena boljševikom.** Berlin, 10. decembra. (Lj. k. u.) »Vossische Zeitung« javlja, da so zastopniki ruske sovjetske republike, ki so se hoteli udeležiti centralnega shoda nemških delavskih in vojaških svetov dne 16. decembra, prepovedali prihod. K temu pripominja »Morgenpost«: Ta sklep se po današnjih razmerah razume sam po sebi. Preverjeni smo, da bo večina državnega kongresa delavskih in vojaških svetov, ki bo dne 16. t. m. odobravala postopanje vlade.

— **Franc Ferdinand Salvator umrl.** Dunaj, 10. decembra. (Lj. k. u.) Nadvojvoda Franc Karol Salvator, je v svojem 26. letu preminul za špansko boleznijo v Wallsee. Rajnik je bil od početka vojne do konec oktobra na fronti.

— **Zahteve državnih uslužbencev v Nemški Avstriji.** Dunaj, 10. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, je imel odsek državnih uslužbencev včeraj posvetovanje, ki so se ga udeležili tudi zastopniki organizacij nastavljenec in kjer so formulirali želje in zahteve. Ukrep, ki bodo prihodnje dni predloženi državnemu svetu zahtevajo: 1. naj se izplača enkratni nabavni znesek namesto 1. februarja 1919 že letos decembra 1918 pred božičem; 2. naj se povišajo draginjske doklade od 1. septembra 1916 za 50 odstotkov in naj ostane povišana draginjska doklada veljavna do znižanja cen; 3. naj se povratnikom pri dovolitvi draginjske doklade vračuna vojaška službena doba; 4. zahteva se vzgojevalna, draginjska in nabavna doklada za otroke vseh državnih nastavljenec. Naposled se zahteva ustanovitev provizornih svetov za državne uslužbenec.

— **Wilson se potrudil, da uveljavi svoja načela.** Berlin, 10. decembra. (Lj. k. u.) Po »Lokalangezeigerju« je takoj po prihodu predsednika Wilsona v Pariz pričakovati rešitve vprašanja, ali naj ententa odpošlje svoje čete v Berlin in okolico, da vrše službo vojaške policije. »New Herald« meni, da bo ta zasedba trajala do podpisa mirovne pogodbe. Predsednik Wilson je na potovanju izjavil francoskemu poslaniku v Washingtonu, da se bo v Parizu trudil, svoje postopanje spraviti v sklad z znanimi 14 točkami. Dne 15. januarja 1919 se prično posvetovanja o preliminarne miru ob navzočnosti nemških zastopnikov.

— **Poveljnik ententnih čet, ki zasedajo Nemčijo.** Bruselj, 10. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Branitelj Hamura, general Michel, je imenovan vrhovnim poveljnikom čet, določenih za zasedbo Nemčije.

— **Francozi in Amerikanci v Achenu.** Achen, 10. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Ena francoska divizija in več ameriških čet je dospelo včeraj v mesto.

— **Angleška ogledovalna komisija je dospela dne 10. t. m. v Hamburg.** (Lj. k. u.)

„Naša moč“ in poverjenišvo za socialno skrb.

Krščansko socialen delavec se pritožuje v listnici uredništva »Naša moč«, da poverjenišvo za socialno skrb ni pritegnilo k delu nobenega zastopnika iz vrst krščansko socialnega delavstva, in da ni nobenega krščansko socialnega uradnika v tem poverjeništvu.

Kako je s temi očitani, ki vsebujejo deloma očitane osebe korupcije? Poverjenišvo za socialno skrb mora zidati iz tal, ker ničesar ni bilo tu, ko se je pričelo delo pred dobrim mesecem. Kaj se to pravi, tak urad čisto na novo organizirati in ustvariti iz nič urad, ki naj deluje v resnici v prid delavstva, v prid vseh slabih in socialno zatiranih, v to ve precenti le oni, ki je bil soudeležen pri tem delu. Popolnoma neupravičen je očitek, da poverjenišvo še ni pritegnilo zastopnikov krščansko socialnih delavcev k delu. Isti očitek bi lahko našlo tudi socialistično delavstvo, ki ga je daleko več kot krščansko socialnega. Vendar socialistično delavstvo tega očitka ni našlo, akoravno še ni bilo pritegnjeno k delu, ker zna to delavstvo potrpeti in ne postane takoj nervozno, če se vse ne zgodi takoj tako, kot bi želelo. Bilo je do sedaj toliko notranjega dela, da je bilo izključeno, pritegniti k delu takoj delavske zaupnike, četudi bi bili neobhodno potrebni. Sicer bi pa bili pričakovali v »Našmoči«, ki je gotovo v zvezi z »Jugoslovansko strokovno zvezo«, da bi se ne bila

tako prenašala s tem očitkom. Znano mora vendar biti uredništvu, da se vrši 12. t. m. pri poverjeništvu za socialno skrb anketa, na kateri se bo tudi govorilo o ustanovitvi delavnega nasveta pri poverjeništvu za socialno skrb. K tej anketi je povabljen tudi Jugoslovanska strokovna zveza. Zelo nehotetno je torej, brez vzroka očitati stvari poverjeništvu, ki jih ni zagrešilo.

Drugi očitek se tiče uradništva. Splošno se opaža to pri pristaših slovenske ljudske stranke, da hočejo vrinuti v uradniško vprašanje strankarski princip in strankarski ključ. Ko je bila stranka še absolutna gospodarka v kranjskih avtonomnih uradih, se je ravnila po tem, da je dobival samo njen pristaš mesto. Sedaj ko to ne gre več, pa so se postavili pristaši slovenske ljudske stranke deloma na drugo stališče. Njih zahteva gre za tem, da morajo biti zastopani v vseh uradih po gotovem ključu, ki ga seveda navadno sami postavijo. Gotova poverjenišva so pa skoro izključno zasedli s svojimi ljudmi. To načelo je nesprejemljivo, če nočemo, da pademo nazaj v korupcijo predvojnega časa, katere korupcija je sokriva tudi sedanja ljudska stranka. In da se ta korupcija še ni popolnoma končala, to dokazujejo težke obdolžitve proti poverjeništvu za javna dela, ki ga vodi pristaš in zaupnik slovenske ljudske stranke.

Pri vprašanju nastavitve uradništva mora biti v prvi vrsti merodajno načelo sposobnosti. Politično prepričanje ne sme igrati tu nobene vloge. Po tem načelu se bomo socialisti vedno ravnali.

Ali se je proti temu načelu pregrešil poverjenik za socialno skrb? Ne!

Poverjenik se je postavil na stališče, da je urad polagoma dopolnjevati, kot pač to zahtevajo posli. Nastavil je seveda začetkom ljudi, v katerih je vedel in je bil prepričan, da bodo uporabni in da se bodo z vso silo posvetili delu. Da sta bila dva izmed početkoma nastavljenih uradnikov slučajno socialisti, temu se ni čuditi, ker ravno socialisti-intelektualci so se najbolj intenzivno bavili z delavskim vprašanjem. Druga dva uradnika nista socialisti. Ko jih je poverjenik nastavil, je odločevalo vprašanje sposobnosti. Če bi stal kot socialist na stališču slovenske ljudske stranke, bi bil nastavil samo socialiste. Ko je nastopilo vprašanje v potrebi, da se nastavi več uradništva, je stopilo poverjenišvo v zvezo z znanim pristašem slovenske ljudske stranke, da bi stopil v poverjenišvo. Dotični gospod pa je medtem zbolel in še ni mogel dati odgovora. Istočasno je bilo stopilo poverjenišvo v zvezo s strokovnjakinjo na socialno političnem polju, ki je tudi socialistinja. Vendar jo poverjenišvo ni sprejelo radi tega, ker je socialistinja, marveč zato, ker je sposobna moč. Ako bo krščansko socialno delavstvo imelo v svojih vrstah sposobne ljudi, ki bi hoteli stopiti v poverjenišvo, se jih nihče ne bo branil, ker socialist pri nastavljanju uradništva ne sprašuje po strankarski pripadnosti. Vendar se še nihče ni bil oglašil!

Več potrpljenja in manj strankarskih načel pri nastavljanju uradništva!

M. R. Lemež.

Zagrebski Delavski svet.

Dne 2. t. m. je imel Delavski svet sejo, na kateri je sodrug Bornemissa obširno govoril o položaju. Ostro obsoja tudi naredbo poverjenišva za socialno skrb z dne 23. m. m. glede na prisilno najemanje stanovanj in druge odredbe v olajšavo stanovanjske bede. Naredba utegne koristiti nekaterim, ki so brez stanovanj, toda onim nič, ki stanujejo po vlažnih in nezdruživih stanovanjih. Ko je pojasnil stališče, je govornik predložil naslednjo resolucijo:

»Delavski svet sklene:

Predsedstvo D. S. mora napraviti v imenu organiziranega delavstva korake pri Narodnem vječu, da isto v najkrajšem času vsled pomanjkanja zdravih in prostih stanovanj ukrene, da se:

1. Namestijo vsi vojaški uradi v vojašnicah.
 2. Da se samskim častnikom in vojaškim osebam da stanovanje v vojašnici.
- Nadalje naj predsedstvo Delavskega sveta ukrene, da se priredi anketa, na kateri naj sodelujejo: zastopniki vlade, mestne občine, bank, strokovnjaki v gradbi stanovanjskih hiš, zastopniki delavskih, uradniških in nameštenskih organizacij, da bi se sporazumno dogovorili, kako bi se najprej odpomoglo ne samo pomanjkanju stanovanj, marveč tudi omogočilo opuščanje stanovanj, ki so iz higijskih in družabnih razmer škodljiva javnim interesom, ter da se že na spomlad prične z gradnjo:

- a) Obiteljskih domov.
- b) Drove za neoženjence in neomoženke.
- c) Javnih zavetišč, prenočišč in azilov pod državnim nadzorstvom.

Nato se še bavi z navedeno naredbo o prisilnem najemanju stanovanj in pozivlje sodruga Bukšega, da pojasni, kako je prišlo do te naredbe.

Tudi sodrug Boudnjak obsoja naredbo, ki ni ne časa primerna niti moderna. Pred končno redakcijo se ni niti predložila zastopnikom delavstva.

Sodrug Bukšeg pove, da je bila ta naredba izdana, preden se je sam povrnil s Krfa in prevzel poverjenišvo za socialno skrb. Ali kljub temu večinoma ne velja očitki sodruga Bornemissa, ker izhaja z napačnega

stališča. Treba je pri takih naredbah imeti redno pred očmi, da temelje take naredbe na obstoječih zasebno-pravnih zakonih in uredbah. Istotako ne veljajo detajlni očitki, ker se more po tej naredbi rekvirirati vsak za stanovanje prikladen prostor, kar pa ni treba posebej naštevati. S to naredbo se ne rešuje stanovanjsko vprašanje, rešiti se more le z veliko akcijo za gradnjo stanovanj, kar se pa ne more napraviti od danes do jutri. Na spomlad se namerava pričeti z gradnjo hiš, da se obenem da posel onim delovnim silam, ki bi utegnile spomlad biti brez posla. To krizo pričakujemo, ker brezposelnost prihaja vedno po demobilizaciji.

Namen naredbe ni samo, da se najdejo stanovanja za potrebne, marveč po njej morejo rekvirirati tudi stanovanja za vladne urade.

Ob prečenju te naredbe moramo imeti pred očmi, da je stal naš prevrat na četrtini pota, da ni porušil obstoječih pravnih uredb, in dokler te uredbe obstoje, jih naredbe ne morejo kratiti. V vprašanju adaptacije ni ta naredba nič drugega kot momentana pomoč ob najhujši bedi.

Ta naredba se ne more presojati z našega socialističnega stališča, nego po okolnostih, v katerih je nastala. Bila bi drugačna, če bi bila naša revolucija porušila vse zastarele uredbe do temelja in bi se tedaj ne bilo treba ozirati na obstoječe zakone, marveč bi se iz razvalin dvigalo vse novo. Ali na žalost, v glavnem je ostalo vse pri starem. Mi socialisti ne moremo iz teh kompromisnih produktov vstvariti idealov, toda ako bi mi ne porabili vsega svojega vpliva v takih stvareh, bi bilo še desetkrat slabše. Odvisno je v prvi vrsti od naših organizacijskih sil, kakšne bodo naredbe in kako se bodo izvajale.

Sodrug Bornemissa odobrava, da sodrug Bukšeg ne brani to naredbo in pripoča, da se nekateri nedostatki v tej naredbi čimprej popravijo.

Sodrug Boudnjak govori o pisavi meščanskega časopisa proti ruski in nemški republiki. Opisuje razvoj revolucije, kjer je zmaga socialistična smer. Naša naloga je, da branimo mlade socialne republike in zavračamo meščanske laži o njih. V ta namen predlaga naslednjo resolucijo:

»1. Delavski svet v Zagrebu pozdravlja revolucijo v Nemčiji in nemško socialistično republiko, vdeč v njej kakor v ruski socialistični republiki osvobojenje delavskega razreda.

Najenergijeje protestira proti kapitalističnemu razredu Evrope, ki hoče pod krinko osvobojenja uničiti socializem in proletarsko osvobojenje.

2. Delavski svet zahteva, da glavni odbor socialno demokratične stranke v Hrvaški in Slavoniji čimprej skliče konferenco zastopnikov jugoslovanskih socialno-demokratičnih strank, da se more urediti smer in pomočke za boj proti kapitalističnemu razredu, ki pričenja boj zoper proletarijat, zoper socializem. Jugoslovanske socialno-demokratične stranke morajo čimprej započeti boj zajedno z ostalimi socialističnimi strankami in prav posebno zajedno čim tesneje z nemško socialno demokracijo.

3. Naprošajo se vse strokovne in politične organizacije v Hrvaški in Slavoniji, da na sestankih delavstva in pristašev stranke o vsem tem informirajo s poljudnimi predavanji.

Prvo točko naj akcijski odbor takoj izvede.

Govorili so še sodrug Bukšeg o ujedinjenju narodov in proti imperialističnim težnjam; sodrug Turković obsoja entento, ki nastopa proti socialističnim državam. Predlaga tudi, da izdela akcijski odbor program za obsežno akcijo med ljudstvom. Sprejeta je bila prva resolucija, druga pa izročena akcijskemu odboru. Konferenca je nato še razpravljala o regulaciji cen ter naglašala, da smejo ostati cene pri luksurioznem blagu visoke, da se pa morajo znižati cene vsakdanjih potrebščin.

Dnevne vesti.

— **Oblačilna poštalnica za Slovenijo s sedežem v Ljubljani** (oddelek za sodni okraj Ljubljana, Soški drevored št. 2) naznanja, da se te dni prične z izdajanjem izkaznic A za ljudsko blago. Strankam, ki so se že prijavile, se ni treba ponovno zglaševati, ampak se jim bodo rešene prošnje dostavljale na dom oziroma se jih bode obvestilo koda naj pridejo po izkaznico. Begunci, bivajoči v Ljubljani in ki so se prijavili na mestnem magistratu, dobe izkaznice tudi pri imenovanem oddelku in sicer v sledečem redu: črka A, B (do B L) dne 11. dec., črka B (od B L dalje) in C dne 12. dec., črke C, D, E dne 13. dec., črke F, G, H dne 17. dec., črke I, J, K (do K L) dne 20. dec., črka K (od K L do konca) dne 21. dec., črke L, M (do M O) dne 27. dec., črka M (od M O do konca) in N dne 28. decembra t. l. Nadaljna razpredelba se objavi pravočasno v listih. Blago, ki ga bo treba plačati po primernih cenah se dobi drugi dan po prejemu izkaznice v trgovini Jesih & Ciuha, Stari trg. Begunci, ki so se zglašili pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani, dobe nakaznice pri tem glavarstvu, blago pa pri navedeni trgovini.

— **Begunski vlak.** V soboto, dne 14. tega meseca vozi iz Ljubljane, glavni kolodvor, proti Trstu, Pulju in Gorici poseben vlak za begunce. Iste se pozivlja, da v to svrbo vozove pravočasno naroče pri oddajni postaji.

Radi pomanjkanja stanovanj se selitev zelo priporoča. — Poverjenstvo za promet.

— **Včeraj so častniki** kupovali v Gmeljnih jabolkah. Za jabolka so dajali sladkor. Kje dobe ti ljudje sladkor, ko ga občinstvo niti za potrebo nima. Temu je gotovo zopet vzrok vzorno gospodarstvo z narodnim imetjem ali pa ima tihotapska kupčija svoje kremplje vmes.

— **Organizacija članov Narodnega gledališča v Ljubljani.** Člani Narodnega gledališča v Ljubljani so sklenili ustanoviti lastno organizacijo kot skupino Narodne socialne zveze. Namen organizacije je, da štiti interese članov Narodnega gledališča, in da v prvi vrsti skrbi za dobavo cenjenih živil za skupno obednico. V ta namen je bil izvoljen organizacijski odbor.

— **Velika veselica** se bo vršila v soboto, dne 14. decembra ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Sodeluje pevsko društvo »Slavec« in orkester »Velebit«. Del čistega dohodka je namenjen jugoslovanskim invalidom.

— **Opozorilo.** Sklicujoč se na notico v »Napreju« št. 280, z dne 6. decembra 1918, naznanjam tem potom one-mu odjemalcu živilne založnice južnoželezničarske aprovizacije, ki je prinesel na ogled pol kilograma soli, kateri je bila primešana soda itd., da se je oddajala onega dne izrecno kot sol za živino po 30 v. kg. — Anton Mozetič, preds. gosp. poslovalnice na južnem kolodvoru v Ljubljani.

— **Razpis služb konceptnih in računskih praktikantov.** Za službeno področje finančnega deželnega ravnateljstva v Ljubljani se sprejme: a) več konceptnih praktikantov in b) več računskih praktikantov z adjutom letnih 1000 K za konceptne, oziroma letnih 600 K za račun-ske praktikante ter z draginjsko doklado letnih 1212 K, dokler se uradnikom izplačujejo draginjske doklade. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z dokazi o starosti, o državljanstvu, o jezikovnem znanju, o zdravju, o pravoslovnem vedenju in ad a) o dovršenih pravnoslovnih in državoslovnih študijah, oziroma ad b) o dovršeni srednji šoli z zrelostnim spričevalom; naj se vložijo do 28. decembra 1918, pri podpisnem predsedstvu. Vojni invalidi imajo, če so sicer sposobni za tako službo, prednost.

— **Razpis služb uradnih slug.** Pri službenem področju finančnega deželnega ravnateljstva v Ljubljani je popolniti več mest uradnih slug s prejemki, z aktivitetno doklado po izmeri službenega kraja in s pravico do uradne obleke. Razpisana mesta so izrecno pridržana vojnimi invalidi, če so za tako službo sposobni. Last-noročno pisane in pravilno kolkovane prošnje, opre-mljene z dokazili o starosti, o državljanstvu, o zdravju, o pravoslovnem vedenju, da znajo brati, pisati in računati, ter z dokazilom o invalidnosti, naj se vložijo do dne 28. decembra 1918, pri predsedstvu finančnega deželnega ravnateljstva.

— **Razpis služb finančnih elevov.** Za službeno področje finančnega deželnega ravnateljstva v Ljubljani se sprejme več elevov pri evidenčnih uradih zemljarijskega katastra z adjutom letnih 1000 K in draginjsko doklado letnih 1212 K, dokler se uradnikom izplačujejo draginjske doklade. Pravilno kolkovane prošnje, opre-mljene z dokazili o starosti, o državljanstvu, o jezikovnem znanju, o zdravju, o pravoslovnem vedenju in o absolvi-ranem geodetičnem tečaju z državnim izpitom, naj se vložijo do 28. decembra 1918, pri podpisnem predsedstvu finančnega deželnega ravnateljstva. Vojni invalidi imajo prednost.

— **Razpis služb davčnih praktikantov.** Za službeno področje finančnega deželnega ravnateljstva v Ljubljani se sprejme več davčnih praktikantov z adjutom letnih 600 K in draginjsko doklado letnih 1212 K, dokler se uradnikom izplačujejo draginjske doklade. Pravilno kolkovanim prošnjam se prilože dokazila o starosti, o državljanstvu, o dovršeni najmanj spodnji gimnaziji ali realki ali tema enakovrstnem vojaško-izobraževalnem zavodu ali o dovršenem učiteljskem z zrelostnim izpitom, o zdravju in o pravoslovnem vedenju. Vojni invalidi imajo prednost. Prošnje naj se vložijo do dne 28. decembra 1918, pri predsedstvu finančnega deželnega ravnateljstva.

— **Služba glavarstva državnih trdnjav v Bršljanu in v Novem mestu** se odda s 1. marcem 1919. Pogoji: Telesno zdravje, osebna neoporekljivost in primerna strokovna izobrazba. Prošnje je vložiti pri SHS vinarjem nad-zorstvu za Kranjsko v Novem mestu najkasneje do 10. januarja 1919. Dosedanji službeni prejemki so znašali letnih 1300 K s 100 odstotno draginjsko doklado in se bodo po dogovoru nanovo uredili. — Narodna vlada SHS v Ljubljani.

— **Razpis služb davčnih asistentov.** V službenem področju finančnega deželnega ravnateljstva v Ljubljani je popolniti več mest davčnih asistentov s prejemki XI. činovnega razreda. Pravilno kolkovanim prošnjam naj se prilože dokazila o starosti, o državljanstvu, o do-vršeni najmanj spodnji gimnaziji ali realki, ali tema enakovrstnem vojaško izobraževalnemu zavodu ali doka-zilo o izpitu, prestopanju z dobrim uspehom iz predme-tov spodnje gimnazije ali realki, o znanju službenega jezika, o šestmesečnem poskusnem službovanju pri ka-kem davčnem uradu in o prestani skušnji za davčne urade, o zdravju in o pravoslovnem vedenju. Vojni in-validi imajo prednost. Podčastnikom - certifikatistom, ki so si pridobili certifikat, in ki vstrežajo vsem nave-denim pogojem, se daje prednost pred vsemi drugimi.

Certifikatistom, ki niso dovršili spodnjih razredov sred-nje šole ali se ne izkažejo s spričevalom, da so prebili z dobrim uspehom izpit iz predmetov spodnje gimnazije ali realki, se zagotovi — menjaje z davčnimi prakti-kanti — le vsako četrto mesto davčnega asistenta. Prošnje naj se vložijo do dne 28. decembra 1918, pri pred-sedstvu finančnega deželnega ravnateljstva.

— **Opomin!** Dodatno k našemu razglasu z dne 19. novembra 1918, opozarjamo, da nam je došlo že mnogo ovadb zoper osebe, ki so si prilastile večjo ali manjšo količino blaga bivše avstro-ogrske lastnine. **Prehodno-gospodarski urad v Ljubljani, Turjaški trg št. 1** ima na-log, vse to demobilizacijsko blago zbrati in zavarovati ter organizirati pravično razdelbo blaga — naj si bo po-tom trgovcev ali pa po direktni oddaji obrtnikom, ka-kor tudi drugim posameznikom po potrebi. Opozarja se tedaj še enkrat, vse one, ki imajo kaj demobilizacijskega blaga v svoji posesti, da nemudoma, najkasneje pa do 31. decembra 1918, naznanijo to blago, kakor tudi kraj, kjer ga hranijo, prehodno-gospodarskemu uradu. Kdor tega ne stori, nastopalo se bo proti njemu z vso stro-gostjo in z uvedbo kazenskega postopka. Kdor pravočasno naznani tako blago, temu se dovoli, da proti primerni ceni isto obdrži, ako dokaže, da je rabi. Zgodili so se tudi slučaj, da se je tako blago kupovalo od, v to ne-upravičenih elementov. Vse take kupčije so neveljavne in se bo proti prodajalcem in kupcem najstrožje postopalo. V najboljšem slučaju bo moral, če je kupnina prešla v državno blagajno in to izkaže, vplačati diffe-reenco do prave vrednosti kupljenega predmeta. — V Ljubljani, dne 7. decembra 1918. Poverjenik za javna dela in obrt: Ing. V. Remec, l. r.

— **Do klasifikacije od vojaških oblastev nakupljenih konj,** katera se izvrši v najkrajšem času, se prepove-duje vsakršna prodaja teh konj. Istotako je strogo za-branjen vsak izvoz teh konj iz posameznih občin v dru-ge občine. Prestopki tega razglasa se bodo strogo ka-znovali. Za točno izpolnitev teh predpisov so odgovorna tudi županstva, orožniške postaje pa pazijo, da se izvrše.

— **Kupim nazaj poročno perilo** svoje žene, ki se je izgubilo dne 28. novembra t. l. na železniški progi Ljubljana-Lesce. Odkupim, oziroma nagradim visoko onega, ki je mogoče od izgubljenega blaga kaj kupil ali mi si-cer more dati kake podatke. Perilo nosi znak B. M. in se je nahajalo v veliki potni košari, prevlečeni zgoraj s svetlim platnom. Izginila je iz vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 7. zvečer. — Boris Černe, Gorje-Bled, Go-renjsko.

— **V Berovljah na Koroškem** je priredila dne 7. t. m. Narodna čitalnica dobrodošlico jugoslovanskemu vojaštvu, na katero so bili povabljeni častniki in deputacija moštva. Na večeru je pozdravil vojaštvo v imenu Slo-vencev g. Poschinger.

— **Ustanovitev poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Zagrebu.** (Lj. k. u.) V Zagrebu se je osnovalo poštno in brzojavno ravnateljstvo za Hrvatsko in Sla-vonijo.

Charles Baudelaire:

Pogača.

(Iz zbirke »Pesmice v prozi«.)

Potoval sem. Krasota in veličast pokrajine, ki je dehtela krog mene, me je silno pretresnila. Nedvomno mi je tisti hip napojil dušo del te veličasti. Misli so be-gale legotno kot ozračje; nizkotne strasti, kakor srd in sla, so se mi zdele daleč kot oblaki, plavajoči v glo-bini pod mano; duša mi je bila širna in čista ko nebesna kupola nad mano; spomin na zemske stvari se mi je kradel v srce le slabotno in nedoločno liki zvončkanje nevidne goveje živine, ki je capljala daleč, daleč po ob-ronku neke sosednje gore. Preko nepremičnega jezera, zaradi neizmerne globočine črnega, je časih švignila senca oblaka kakor odsev halje zračnega orjaka, lete-čega skozi zrakove. In spominjam se, da me je ta sve-čana, nenavadna razpoloženost, izvirajoča iz velikega, docela nešumnega gibanja, prešinjala z radostjo, ki ni bila brez bojazni. Skratka, radi vnmeljive, divne lepote, cvetoče krog mene, sem živel v popolnem miru s samim sabo in vsemirjem; mislim celo, da sem v popol-nem zadovoljstvu in docelni pozabi vse zemeljske iz-prijenosti zabredel jako daleč: ni se mi zdelo več smeš-na trditve, da je dobroti človeku prirojena. Tedaj je pa neozdravna snovnost zopet uveljavila svoje zahteve in po dolgi hoji navkreber sem moral misliti na počitek in utešitev lakote. Iz žepa potegnem kos kruha, usnjen kozarec in stekleničico leka, kakršnega so v tistem času lekarniki prodajali potnikom, ki so ga v priložnosti mešali s snežnico.

Mirno režem kruh. Pa zaslišim rahel šum. Pogle-dam. Pred mano stoji razcapano, črno, razkuštrano člo-veče, ki z vdrtimi, plašnimi in hkrati prosečimi očmi goita moj kruh. Iz grla se mu izvije hripava beseda »pogača«. Zavoljo te označbe, s katero je počastil moj skoraj beli kruh, sem prasnul v smeh. Odrežem dobršen kos in mu ga pomolim. Počasi se mi približa, z očmi, uprtimi v slašni kos. Potem ga pograbi in naglo od-skoči, kakor bi se bal, da ni moja ponudba odkritosrčna in bi se je jaz že kesal.

Ampak v tistem trenutku ga podre nek divjaček, ki je je prikolobajsal od neznanokod in bil prvemu podo-ben, da bi lahko enega skril, a drugega pokazal. Valjala sta se po tleh, boreča se za dragoceni plen. Raz-ljučen popade prvi pritepenca za lase; ta ugrizne onega v uho in preklinjajoč izpljune krvav kos. Zakoniti last-nik skuša krempelce zabosti v oči zahrbtnega rokomal-harja, ki napenja vse moči, da bi z eno roko zadavil nasprotnika; in z drugo skuša pobasati v žep prepirni kos. Toda obup premaganca zopet poživí; z glavo se za-leti v trebuh zmagovalca, da se zatakla po tleh. Pa čemu bi opisoval ostudno borbo, ki je dejanski trajala dalje, nego bi bil prisodil tem pritlikavim močem? Po-gača je romala iz roke v roko in venomer menjala žep; toda, ah, spreminjala je tudi obseg, in ko sta borca sled-njič prenehala, onemogla, zasopljena, krvaveča, nezmo-žna za boj, tedaj tudi ni bilo več prepirnega kosa; izgi-nil je, drobtinice so ležale razmetane na vse plati po drobčenem pesku.

Ta prizor mi je skalil krajinsko podobo, in tiha ra-dost, v kateri se mi je naslajala duša, preden je uzrla človečka, je izginila dodobra. Zatorej sem bil žalosten, silno žalosten, in nenehoma sem si ponavljal: »Na svetu je prelepa dežela, kjer se kruh imenuje pogača in je tako redka sladščica, da bi mogla razvneti bratomorno vojno.

Prevel Emka.

Zadnje vesti.

Nova jugoslovanska armada.

Z a g r e b, 10. dec. (Lj. k. u.) Armada nove jugoslovanske države se bo temeljito preosno-vala. Dosedanje formacije čet izza avstroogr-ske dobe se bodo razpustile ter se bodo polki na novo osnovali. Podlago novi armadi bo tvo-rila jugoslovanska legija, sedaj dodeljena srb-ski armadi, ki bo v ta namen postavljena v ju-goslovansko ozemlje bivše avstroogrskse mon-arhije. Polki dobe seveda nove številke ter se bodo imenovali po dopolnilnih okrajih. Izved-ba teh reform je bila poverjena posebni vojaški komisiji pod poveljstvom znanega polkov-nika Milana Pribičevića. Novim formacijam bodo dodeljeni tudi dosedanja srbški armadni oddelki, tako da se bo osnovala enotna armada za novo skupno jugoslovansko državo SHS.

Pridružitev »Splošni delavski zvezi«.

T r s t, 10. dec. (Lj. k. u.) Ko se je že tu-kajšnja italijanska socialno demokratična stranka pridružila »Italijanski socialistični stranki« v kraljestvu, je tudi tukajšnja inter-provincialna komisija strokovnih organiza-cij sklenila, da se pridruži »Italijanski delavski zvezi« v kraljestvu in vabi vse delavske orga-nizacije, vdružene v komisiji, da se pridružijo zvezam italijanskega kraljestva, vdruženim v »Splošni delavski zvezi« (Confederazione ge-nerale del lavoro). Pravtako so pristopile tudi tukajšnje delavske zadruge nacionalni zvezi italijanskih zadrug v kraljestvu.

V dalmatinskih vodah križari mornarica spo-razuma.

S p l i t, 10. dec. (Lj. k. u.) V dalmatinskih vodah križari že nekaj dni sem več ameriških in angleških ladij. Povsod, kjer pristanejo, jih domače prebivalstvo pozdravlja z radostjo in navdušenjem. Ameriški in angleški častniki ka-žejo veliko zanimanje za narodnostne in go-spodarske težnje v Dalmaciji. Italijani skušajo v zasedenih krajih prepričati vsak kontakt med hrvatskim prebivalstvom in posadkami angleških in ameriških ladij. Vsakemu, ki bi se ho-tel udeležiti slovesnega sprejema ameriških in angleških ladij, grozijo z internacijo in dru-gimi kaznimi.

Italijani odstranjujejo slovanske napise.

R e k a, 10. dec. (Lj. k. u.) Italijani so za-čeli po Reki snemati jugoslovanske napise in jugoslovanska znamenja. Laško nasilje se pod zaščito italijanske okupacijske oblasti vedno bolj širi. Na ulicah že ni več varno, govoriti hrvatski ali slovenski. V noči na nedeljo so Lah napadli skupino hrvatskih dam, ki so se vračale s prijateljskega večera v Čitalnici. Šele energični intervenciji nekega angleškega in ne-kega ameriškega častnika se je posrečilo, Lahe odpoditi.

Zaprte hrvatske šole.

Z a g r e b, 10. dec. (Lj. k. u.) Listi poro-čajo iz Pulja, da je trdnjavski poveljnik pod-admiral Cagni zapovedal zapreti vse za vojne ustanovljene šole. Na ta način je sedaj zaprtih dvanajst hrvatskih šol, ki so jih bili Hrvatje s trdom priborili od bivše avstroogrskse vlade.

Češkoslovaške čete ne zasedejo Karlove vare.

K a r l o v i v a r i, 9. dec. (Lj. k. u.) S če-hoslovaškim poveljnikom v Bečevu so se vr-

šila pogajanja, po katerih se za sedaj ne bodo zasedli Karlovi vari. Čehoslovaške čete so odkorakale iz Bečova, južno od Marijskih Lazov v Plzeň.

Nemiri v Ustju na Češkem.

Praga, 11. dec. (Lj. k. u.) V Ustju so jeli včeraj popoldne in zvečer močno pleniti. Velike množice so vdrle v prodajalnice in so jih razdevale in ropale. Redarstvo in narodna obrana nista mogla ničesar opraviti proti divjajoči množici. Ob osmih zvečer so došla vojaškemu svetu ojačenja, ki pa niso mogla ustaviti plenev. Streljali so pozno v noč s puškami in strojnimi. Do sedaj so ugotovili 3 mrtve in 5 težko ranjenih. Lahko ranjenih je jako mnogo. Ob enajstih ponoči so še vedno nemoteno plenili. Tudi v sosednjem krasnem Breznu so se že popoldne začeli izgrediti. Vojaštvo je rabilo orožje. Več oseb je bilo težko ranjenih. Nemire v Ustju je povzročila razdelitev čevljev povračujočim se vojakom in sumljivi elementi, ki so vdrli v bivšo sapersko vojašnico.

Poincare na Nemškem.

Strassburg, 9. dec. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Danes dopoldne je dospel semkaj predsednik Poincare s Clemenceaum, Dubostem in Deschanelom. Sprejeli so ga maršali, ministri, poveljniki zavezniških armad ter občinski svet. Pozdravil ga je župan in mu izročil mestne ključke. Poincare je odgovoril, da bo Francija čuvala ključke Strassburga in ne bo dopustila, da bi jih kdo zopet vzel. Poincare je obiskal mestni dom, katedralo in tudi cerkve drugih veroizpovedanj. Sprejem predsednika je bil povod burnim ovacijam.

Wilson na poti v Evropo.

Njujork, 10. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Brezžični brzojav parnika »George Washington«, na katerem se pelje predsednik Wilson v Francijo, poroča, da ladja ne prevozi na razburkanem morju več nego 17 vozlov na uro. Ladja bo dospela menda 13. decembra v Brest.

Wilson ne pride na mirovno konferenco.

Washington, 9. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: S parnika »George Washington« je dospela brezžična brzojavka, da predsednik Wilson ne bo osebno prisostvoval mirovni konferenci; pač pa bo v stiku z vodilnimi osebami alirancev in bo pripravljen, rešiti predložena mu vprašanja.

Lloyd George za pravičen mir.

London, 9. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Na ženskem zborovanju v Londonu se je Lloyd George izjavil o vprašanju mirovnih pogojev nastopno: Doseči moramo tak mir, ki bo onemogočil prihodnje vojne, ali jih vsaj otežkočil. Doseči moramo pravičen mir. Pogoji ne smejo biti lahki, ker bi drugače ne bili pravični; kajti lahki pogoji bi utegnili voditi do nove vojne. Tu ne gre za maščevanje, temveč za pravičnost; maščevalni mir ne bi bil pravičen. Ne smemo imeti nobenega novega alzaško-lorenškega vprašanja, in to enostavno zaradi tega, ker bi le ponovili na ta način napake Nemčije. Mir mora biti strog, pravičen. Za grozote vojne odgovorni činitelji se morajo pozvati na odgovor; to je tem potrebnejše, čim višje stališče zavzemajo, ker bi brez njih ne bilo prišlo do vojne. Naša obsodba mora biti taka, da bodo kralji, cesarji in prestolonasledniki vedeli za večne čase, da kazni ne bo izostala, ako bodo skušali naprtiti svetu enaka grozodejstva. — Lloyd George je nadaljeval: Nemški narod se mora pozvati na odgovor. Narodi morajo vedeti, da ne smejo nekaznjeni pričeti vojne. Ako naj vlada na svetu mir, potem ne sme biti v Evropi nobenih velikih armad. Jaz sem pristaš zveze narodov, ker je sredstvo, ki bo otežkočilo vojne napovedi. — Na vprašanje, če bodo Nemci iz Angleške izgnani, je Lloyd George odgovoril: Zagotoviti morem vprašalko, da bodo tudi možje pazili na to. Ponovno sem rekel, da se je po mojem mnenju zlorabljal gostoljubnost tega mesta in da se jim za to ne sme nuditi ponovno prilike.

Stavka angleških tkalcev.

London, 16. dec. (Lj. k. u.) Kakor poroča »Daily Telegraph« iz Manchesterja, stavka v okraju Lancashire 100.000 tkalcev, ker se niso sporazumeli z delodajalci glede povišanja plač za 40 %.

Odprava vojaške dolžnosti.

London, 10. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča uradno, da bodo koalicijske vlade predlagale na mirovni konferenci končno-

veljavno odpravo vojaške dolžnosti za vso Evropo.

Volilni red za nemškoavstrijsko konstituanto.

Dunaj, 10. dec. (Lj. k. u.) Odsek za volilno reformo se je danes posvetoval o načrtu volilnega reda za ustavotvorno skupščino, predloženem po državnem svetu. V bistvenem so bile sprejete preuredbe, predlagane po državnem svetu. Glede volilne dolžnosti so kompromisnim potom sklenili, sprejeti v predlogo določbo, naj se prepusti deželnim skupščinam določitev volilne dolžnosti.

Po sklepu lista.

Pisatelj Ivan Cankar je po daljši mučni bolezni umrl. Obširneje poročamo jutri. — V Narodni dom bo na društ. odru v četrtek in petek do pogreba občinstvu na ogled. Pogreb ob 3. uri pop. 13. decembra 1918. z Narodnega doma.

Kovinarji!

Dne 22. decembra 1918 ob 9. dopoldne se bo vršila v mestni posvetovalnici v Ljubljani

konferenca zaupnikov

vseh podružnic kovinarske organizacije na Kranjskem, Spodnjem Koroškem in Spodnjem Štajerskem.

Dnevni red: 1. situacijsko poročilo, 2. organizacija in taktika, 3. ustanovitev centralnega društva kovinskih delavcev za Jugoslavijo, 4. odobritev pravil, 5. uvedba obligatnega slovenskega strokovnega glasila, 6. slučajnosti.

Gosti imajo vstop le proti izkaznicam, ki jih dobe pri načelnikih podružnic. **Tajništvo.**

Železničarji!

Dne 15. in 16. decembra 1918 ob 9. dopoldne se bo vršila v Cvetlični dvorani hotela »Union«

konferenca zaupnikov

vseh krajevnih skupin, ki so dodeljene ljubljanskemu železničarskemu tajništvu z dnevnim redom:

1. Situacijsko poročilo; 2. organizacija in taktika; 3. ustanovitev centralnega železničarskega društva za Jugoslavijo; 4. odobritev pravil; 5. občni zbor.

Gosti imajo vstop le proti izkaznicam, ki jih dobe pri skupinah. **Tajništvo.**

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob pol 8. opera »Prodana nevesta« za abonement C. Vlogo Marinke poje Jana R i h t e r j e v a. — V četrtek zvečer ob pol 8. ljudska igra »Deseti brat« za A-abonement. — V petek zvečer ob pol 8. prvič v sezoni izvirna otroška igra »Pogumni Tonček«, napisal V. Špicar. Predstava se vrši izven abonementa. — V soboto, v proslavo narodnega praznika opera »Prodana nevesta« izven abonementa. Pred predstavo svira orkester srbsko kraljevsko himno. — Za

drugi teden se pripravlja Ivan Cankarjev igrokaz »Kralj na Betajnovi«, kjer bo gostoval Ignacij Borštnik.

Aprovizacija.

Gospodje krušni komisariji se prosijo, da prinesejo v četrtek in petek s seboj h krušni komisiji škarje zaradi zarez v maščobne karte.

Špeh za VI. okraj. Stranke šestega okraja prejmejo špeh na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 12. t. m. na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 30 dkg špela, kilogram stane 30 K.

Kislo zelje za VI. okraj. Stranke šestega okraja prejmejo kislo zelje v četrtek, dne 12. t. m. popoldne pri Jakopiču na Mirju. Odhajalo se bode na zelena nakazila za krompir po naslednjem redu: od 2. do 3. štev. 1 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 800, od 4. do 5. številke 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg zelja, kilogram stane 1 K 50 vin.

Kislo zelje za VII. okraj. Stranke sedmega okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 13. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: od 8. do 9. dopoldne štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kilogram stane 1 K 50 vin.

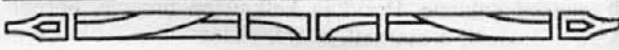
Kislo zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke osmega in devetega okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 13. t. m. popoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: VIII. okraj od 2. do 3. popoldne, IX. okraj od 3. do 4. popoldne. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg zelja, kilogram stane 2 K.

Sveče za obrtnike. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala sveče za obrtnike v četrtek, dne 12. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Delile se bodo na petrolejske izkaznice, zaznamovane s črko »C«, po naslednjem redu: Obrtniki prvega okraja od 8. do pol 9. dopoldne, II. okraj od pol 9. do 9., III. okraj od 9. do pol 10., IV. okraj od pol 10. do 10., V. okraj od 10. do pol 11., VI. okraj od pol 11. do 11., VII. okraj od 2. do pol 3. popoldne, VIII. okraj od pol 3. do 3. in IX. okraj od 3. do pol 4. Stranka dobi po en zavitek sveč, ki stane 2 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Peteljan.

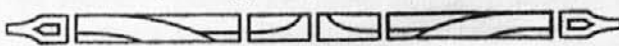
Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

PINTERA

koji samostalno raditi znade, traži se. Nastupiti može odmah. — Plaća po dogovoru.

H. Novak, Zagreb, Maksimirska 64.

Konzum. društvo za Ljubljano in okolico

vabi na svoj

redni letni občni zbor

ki bo

v nedeljo dne 15. decembra 1918 ob 2. uri popoldne
v restavraciji juž. kolodvora v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Desetletnica društvenega obstoja. Poroča ravnatelj A. Kristan.
3. Poročilo računov za leto 1917/18.
4. Poročilo nadzorstva.

5. Sklep o porabi prebitka.

6. Volitev načelstva.

7. Volitev nadzorstva.

8. Sklepanje o predlogih, ki so se vložili v smislu pravil.

Nadzorstvo.